

1966-01-01

พรรคการเมือง และการถ่ายทอดความคิดเห็น

พงศ์ ไข้ว สกุนดาภิชัย

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss>



Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

สกุนดาภิชัย, พงศ์ ไข้ว (1966) "พรรคการเมือง และการถ่ายทอดความคิดเห็น," *Journal of Social Sciences*: Vol. 4: Iss. 1, Article 5.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss/vol4/iss1/5>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Social Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.



Chulalongkorn Journal Online

Office of Academic Resources

Chulalongkorn University



Article Information:

To cite this document: พงศ์เพ็ญ สกุนตารักษ์. (1966). พรรคการเมือง และการถ่ายทอดความคิดเห็น.
Faculty of Political Science (JSS), 4(1), 38-43.

Date received:

Date revised:

Date accepted:

License and Terms:

This is an Open Access article under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>). Please note that the reuse, redistribution and reproduction in particular requires that the authors and source are credited.

พรรคการเมือง และการถ่ายทอดความคิดเห็น

พงศ์เพ็ญ สกุนตาทย์*

ในปัจจุบัน การปรากฏตัวของพรรคการเมือง ได้เปลี่ยนแปลงลักษณะความเกี่ยวพันทางค่านิยมความคิดเห็นระหว่างผู้เลือกตั้ง กับสมาชิกสภาผู้แทนเป็นอย่างมาก ในที่นี้ลักษณะความเกี่ยวพันดังกล่าวมุ่งพิจารณา ในทางความคล้ายคลึงระหว่างความคิดเห็นทางการเมืองของผู้เลือกตั้ง กับความคิดเห็นทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทน ปัญหาที่จะนำมาศึกษา มีอยู่ว่า สภาที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสถาบันที่ถ่ายทอดความคิดเห็น ของประชาชนได้อย่างใกล้เคียงเพียงใด

เกี่ยวกับเรื่องนี้ อิทธิพลของพรรคการเมืองมีอยู่มาก ระบบพรรคการเมืองแต่ละระบบช่วยให้ความคิดเห็นก่อตัวขึ้นมา และในเวลาเดียวกันก็โน้มที่จะบดเบือน ความคิดเห็นด้วย โดยทั่วไปแล้วระบบพรรคการเมือง ในประเทศหนึ่งได้รับความเห็นว่าเป็นผลของโครงสร้างของมติดมทในประเทสนั้น แต่โครงสร้างของมติดมทก็มีส่วนเป็นผลของระบบพรรคการเมืองเช่นกัน (1) เป็นที่แน่ชัดว่า พรรคการเมืองมีบทบาททำ

ให้ความคิดเห็นปรากฏเป็นรูปร่างขึ้นมาและถ่ายทอดความคิดเห็นนี้ แต่ในการถ่ายทอดความคิดเห็น ความคลาดเคลื่อนมักจะมีอยู่เสมอ ระหว่าง ความคิดเห็น ของผู้เลือกตั้งในประเทศ กับความคิดเห็นที่แสดงออกในรัฐสภา ความคลาดเคลื่อนเช่นว่านี้แสดงออกมาในสองระดับ ในระดับหนึ่ง ความคลาดเคลื่อน เป็นผล เนื่องมาจาก ความไม่ได้สัดส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่พรรคได้รับ ในการเลือกตั้งกับจำนวนที่นั่ง ที่พรรคนั้นมีอยู่ในสภาในระดับนี้ ระบบเลือกตั้งปรากฏว่ามีบทบาทสำคัญอยู่มาก ส่วนในอีกระดับหนึ่ง ซึ่งอยู่เหนือขึ้นไปนั้น ความคลาดเคลื่อนบังเกิดขึ้นจากความไม่ตรงกัน ในค่านิยมหาอัน อาจจะมีขึ้นได้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้เลือกตั้งในประเทศ กับความคิดเห็นที่แสดงออกโดยทางการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

1. ความคลาดเคลื่อน ในด้านเนื้อหา
ระหว่างความคิดเห็นของผู้เลือกตั้งในประเทศ กับความคิดเห็นที่แสดงออกโดยทางการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

*พงศ์เพ็ญ สกุนตาทย์ อาจารย์เอกประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(1) ดู Maurice Duverger: Les Parties Politiques. หน้า 406 และต่อ ๆ ไป.

เป็นที่เชื่อกันอยู่มากว่า เมื่อการลงคะแนนเสียงเป็นไปอย่างอิสระ ลับ ปราศจากการบีบบังคับและการกระทำต่าง ๆ ที่จะมาบิดเบือนผลลัพธ์แล้ว การลงคะแนนเสียงเช่นนั้นเป็นการแสดง มติมหาชนออกมาอย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ความเชื่อดังกล่าวจักว่ายังไม่ชอบด้วยเหตุผลนัก กล่าวคือ การแสดงมติมหาชน โดยทางการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อาจจะไม่ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริงของผู้เลือกตั้งก็ได้ ความคลาดเคลื่อนมักจะมีปรากฏอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องด้วยเหตุผลสำคัญสองประการ ประการแรกทีเดียว พรรคการเมือง แทนที่จะบันทึกความคิดเห็นของผู้เลือกตั้ง และถ่ายทอดออกมาอย่างตรงไปตรงมา—กลับเป็นฝ่ายนำพา ผู้ที่ไม่เห็นด้วย กับระบอบพรรคการเมือง ต่างประณามอิทธิพลของพรรคการเมืองในเรื่องนี้มาก โดยไม่เข้าใจว่าการนำพาเช่นนั้น อันที่จริงเป็นการทำให้ความคิดเห็น ก่อตัวขึ้นมากกว่าที่จะเป็นการบิดเบือน ความคิดเห็นที่ยังไม่ได้รับการชักเถลี่ย่อมจะแสดงออกมาได้ยาก พรรคการเมืองกำหนดความคิดเห็นของบุคคลให้ชัดเจนขึ้น และพัฒนาความคิดเห็นเหล่านี้ ปราศจากพรรคการเมือง ก็จะมีแต่ทัศนคติส่วนบุคคลอันสับสน ซึ่งย่อมจะทำให้การเลือกตั้ง และการถ่ายทอดความคิดเห็นดำเนินไปได้ยาก

เหตุผลประการที่สอง ที่ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนระหว่างมติมหาชน ที่แสดงออกโดยทางการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกับความเห็นที่แท้จริงของผู้เลือกตั้ง ได้แก่วิธีดำเนินการ ของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง กล่าวคือ ในการณรงค์เลือกตั้งพรรคการเมือง จำต้องกำหนด แนวนโยบายที่สามารถดึงดูดคะแนนเสียงของผู้เลือกตั้ง ให้ได้มากที่สุด โดยการเสนอ จุดมุ่งหมายบางประการที่ปรับเข้ากับผลประโยชน์ของผู้เลือกตั้ง แต่จุดมุ่งหมายเหล่านี้ เป็นแต่เพียงส่วนประกอบปลีกย่อยอย่างหนึ่งเท่านั้นของกิจกรรมทั่วไปของพรรคการเมือง ในการเลือกตั้ง พรรคการเมืองมักจะหาประโยชน์ จากความสอคล้องกัน ระหว่างจุดมุ่งหมายเฉพาะด้านบางประการของพรรค กับความต้องการของผู้เลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อผูกมัดผู้เลือกตั้งเข้ากับ แนวนโยบายทั่วไปของพรรค ตัวอย่างของพรรค คอมมิวนิสต์ ฝรั่งเศส จะเห็นได้ชัด ในเรื่องนี้ ในปี ๑๙๕๖ ผู้เลือกตั้งฝรั่งเศส ร้อยละยี่สิบห้าลงคะแนนเสียงให้พรรคคอมมิวนิสต์ แต่ในจำนวนนี้ ส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นด้วยอย่างจริงจัง กับนโยบายทั่วไปของพรรค ส่วนใหญ่เป็นพวกที่ไม่ได้มีความนิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์อยู่แล้ว แต่เห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายบางประการของพรรค บุคคลเหล่านี้ได้แก่ อาทิ พวกกรรมกรที่เห็นว่า

พรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคเดียวเท่านั้นที่สามารถ ปกป้อง ผลประโยชน์ แห่งชนชั้น ของคนได้ พวกชาวนาที่มีรายได้น้อย หรือปานกลาง ที่ต้องการคัดค้านพวกชาวนาที่มั่งมี พวกชาวนาผู้เช่าที่ดิน ที่ต้องการต่อต้านกับเจ้าของที่ดิน⁽²⁾ การลงคะแนนเสียงในลักษณะเช่นนี้ย่อม ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนระหว่างความึกเห็น ที่แท้จริงของผู้เลือกตั้งขึ้นในประเทศ กับความึกเห็นอันแสดงโดยทางการลงคะแนนเสียง จะเป็นการผิดพลาดอย่างมาก ถ้าจะกีดกันพลังของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศ โดยดูที่จำนวนผู้ลงคะแนนเสียงให้กับพรรค

2. ความคลาดเคลื่อน อันมาจากความไม่ได้สัดส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่พรรคได้รับกับจำนวนที่นั่ง ที่พรรคมีอยู่ในสภา

แม้จะสมมุติว่า ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้กับพรรคต่าง ๆ โดยเห็นด้วยกับนโยบายทั่วไปของพรรคอย่างจริงจัง ความคลาดเคลื่อน ระหว่าง ความึกเห็น ของผู้เลือกตั้งในประเทศ กับมติมหาชนที่ได้จากการเลือกตั้งอาจจะยังเกิดขึ้นอีก แต่เป็นไปในอีกรูปหนึ่ง ก็เป็นความคลาดเคลื่อนที่สืบเนื่องมาจากความไม่ได้สัดส่วน ระหว่างคะแนนเสียงที่พรรคได้รับ กับจำนวนที่นั่งที่พรรค

นั้นมีอยู่ในสภา ซึ่งในเรื่องนี้ระบบเลือกตั้งมีบทบาทสำคัญมาก

โดยนิยามแล้ว ระบบเฉลี่ยตามส่วนคะแนนเสียง (Proportional Representation) ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน ดังกล่าวน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะรากฐานของระบบนี้ก็คือความได้สัดส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่พรรคได้รับกับจำนวนที่นั่ง ที่พรรคนั้นมีอยู่ในสภา แต่ความได้สัดส่วนเช่นว่านี้ จะเป็นไปในลักษณะสมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อประเทศทั้งปวงประกอบเป็นเขตเลือกตั้งเดียว และการใช้คะแนนเสียงที่เหลือกระทำในระดับชาติ อย่างไรก็ตาม เหตุผลต่าง ๆ ทางการเมืองได้ทำให้วิธีการทั้งสองไม่เป็นที่นิยมใช้กัน ประเทศที่นำเอาระบบเฉลี่ยตามส่วนคะแนนเสียงมาใช้มักจะทำการดัดแปลง ไม่นำเอามาใช้ในลักษณะสมบูรณ์ ดังนั้น ความคลาดเคลื่อนระหว่างสัดส่วนที่นั่งในสภา และสัดส่วนคะแนนเสียงก็บังเกิดขึ้น ความคลาดเคลื่อนจะมีมาก หรือน้อยสุดแล้วแต่ระบบที่นำเอามาใช้ เกี่ยวกับการใช้คะแนนเสียงที่เหลือ การกำหนดวิธีการลงคะแนน เหล่านี้เป็นต้น แนวการคลาดเคลื่อนขึ้นอยู่กับเทคนิคของระบบเฉลี่ยตามส่วนคะแนนเสียง การใช้คะแนนเสียงที่เหลือตามระบบคะแนน

(2) ศ. Maurice Duverger. ในหนังสือเล่มเดียวกัน

เสียงเฉลี่ยมากที่สุด ทำให้พรรคการเมืองใหญ่ๆ ได้เปรียบโดยมักจะได้ที่นั่งมากเกินไป ตรงกันข้ามการใช้ระบบคะแนนเสียงที่เหลือน้อยที่สุด ทำให้พรรคเล็กๆ ได้ที่นั่งมากกว่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ การเลือกตั้งเสียงตามส่วนคะแนนเสียง หากได้เป็นภาพฉายความึกเหิน ของประชาชนได้อย่างถูกต้อง มากนักก็ทำให้ผู้นิยมระบบนั้นมักอ้างกัน

อย่างไรก็ตาม ความคลาดเคลื่อนดังกล่าว ก็ยังมีน้อยกว่าในระบบเสียงข้างมากรอบเดียวเป็นอย่างมาก ระบบนี้ก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนมากที่สุด ในกรณีที่มีพรรคการเมืองแต่เพียงสองพรรคมักปรากฏว่าพรรคเสียงข้างมาก มีที่นั่งในสภามากกว่าที่ควรจะเป็น และพรรคเสียงข้างน้อยมีที่นั่งน้อยไปกว่าที่ควรจะเป็น ปรากฏการณ์เช่นนี้ยังไม่เป็นเรื่องที่ร้ายแรงนัก การถ่ายทอดความคิดเห็น ต้องถือว่าผิดเพี้ยนไปหมดเมื่อพรรคที่ได้คะแนนเสียงน้อยที่สุด กลายเป็นฝ่ายได้ที่นั่งมากที่สุด กรณีเช่นว่านี้ได้บังเกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ ในปี ๑๙๑๐ พรรคลิเบอร์ลได้ที่นั่ง ๒๗๕ ที่ ด้วยคะแนนเสียง ๔๓.๑% ของคะแนนเสียงทั้งหมด ส่วนพรรคคอนเซอร์เวทีฟ ได้ ๒๗๓ ที่ ด้วยคะแนนเสียง ๔๗% กรณีเช่น

นี้ได้บังเกิดขึ้นอีกในปี ๑๙๒๔ โดยพรรคเลเบอร์(๓) ได้ที่นั่ง ๒๘๔ ที่ ด้วยคะแนนเสียง ๓๗.๕% ในขณะที่พรรคคอนเซอร์เวทีฟได้ ๒๖๒ ที่ ด้วยคะแนนเสียง ๓๗.๕๗% ในการเลือกตั้งในปี ๑๙๕๑ เหตุการณ์ก็เป็นเช่นเดียวกันอีก คราวนี้พรรคคอนเซอร์เวทีฟกลับเป็นฝ่ายได้ที่นั่ง ๓๒๑ ที่ ด้วยคะแนนเสียง ๔๗.๔๖% และพรรคเลเบอร์ได้ ๒๔๕ ที่ ด้วยคะแนนเสียง ๔๘.๗๘% ปรากฏการณ์เดียวกันนี้ได้เกิดขึ้นในสหภาพอัฟริกาใต้ ในการเลือกตั้งในปี ๑๙๔๘ และ ๑๙๕๓ โดยพรรคชาตินิยมของ คร.มาลัง (Malan) ได้ที่นั่งข้างมากในสภา ทั้ง ๆ ที่ได้คะแนนเสียงรวมน้อยกว่าคู่ต่อสู้ คือ สหพรรค (Parti Uri) ทั้งนี้ สภาที่ได้รับเลือกก็ไม่อาจจะเป็นภาพฉายความ ึกเหิน ที่ถูกต้อง ของ ผู้เลือกตั้งได้ ความผิดเพี้ยนเช่นว่านี้ บังเกิดขึ้นเนื่องจากเขตเลือกตั้งไม่เท่ากันเป็นสำคัญ แต่ก็ต้องนับว่าเป็นกรณีพิเศษมาก ในระบอบหลายพรรคความผิดเพี้ยนอาจยังเกิดขึ้นได้เช่นกัน หากใช้ระบบเสียงข้างมากธรรมดา

สำหรับการใช้ระบบเสียงข้างมาก สองรอบนั้น มีผู้ให้ความเห็นว่าการแข่งขันในรอบ ๒ จะช่วยให้สภาที่ได้รับเลือกเป็น

(3) กุ. Maurice Duverger. ในหนังสือเล่มเดียวกัน

ภาพถ่ายความกึกเหิน ที่ฝึกเพี้ยนน้อยลง ทั้งนี้เพราะว่าในรอบสอง พรรคที่ได้คะแนนเสียงน้อยในรอบแรก มักจะผลักรั่วออกจากการแข่งขันเพื่อหันมาสนับสนุน พรรคที่ตนมีสัมพันธภาพอยู่ด้วย ดังนั้นคะแนนเสียงของผู้เลือกตั้งก็ย่อมจะกระจายน้อยลง และถ้าเปรียบเทียบ อายุอัตราส่วนร้อยละของที่นั่งทั้งหมดที่พรรคได้รับกับอัตราส่วนร้อยละของคะแนนเสียงที่ได้รับในรอบสอง จะพบว่าอัตราส่วนทั้งสองแตกต่างกันน้อยลง อย่างไรก็ตาม ในระบบเลือกตั้งสองรอบ ปัญหาเกี่ยวกับการบิดเบือน ภาพพจน์ทั่วไป ของการแบ่งแยกทางความกึกเหิน ในประเทศจะบังเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าในการแข่งขันรอบที่สอง พรรคการเมืองที่มีแนวโน้มเอียงไกล้เคียงกันหรือไม่ซัดกันมาก จะรวมกลุ่มให้ความสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งในที่สุดทำให้เป็นการยาก ที่จะหยั่งรู้ความกึกเหินเดิมของผู้เลือกตั้ง กล่าวคือ ในการลงคะแนนเสียงรอบที่สอง ผู้เลือกตั้งจำเป็นต้องร่วมกันลงคะแนนเสียงให้แก่พรรคใดพรรคหนึ่ง ไม่อาจจะแยกกันลงคะแนนเสียงตามความกึกเหินเดิมของตนดังในรอบที่ ๑ ได้ ทั้งนี้ โดยที่จะต้องมีการบางพรรคถอนตัวออกในรอบที่สอง ในประเทศฝรั่งเศสเป็นต้น ในการเลือกตั้งปี ๑๙๓๖ คะแนนเสียงของพวกคอมมิวนิสต์ได้ถูกนำมาลง ทุ่มเทให้

กับผู้สมัครรับเลือกแห่งพรรควากัล “กาโลเซีย” ในการแข่งขันรอบที่สอง การจะยึดถือเอาคะแนนเสียงคอมมิวนิสต์เหล่านี้ เป็นคะแนนเสียงวากัลย่อมจะไม่ตรงกับข้อเท็จจริงโดยทั่วไปแล้ว การเลือกตั้งในรอบที่สองทำให้พรรคกลาง ๆ ได้เปรียบ และพรรคหัวรุนแรงเสียเปรียบ คือหมายความว่า พรรคกลาง ๆ มักจะได้ผู้แทนมาก และพรรคหัวรุนแรงมีผู้แทนน้อย ประวัติการเมืองของสาธารณรัฐที่ ๓ ฝรั่งเศสแสดงให้เห็นหลักข้อนี้เป็นอย่างดี

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสภาที่ได้รับเลือกตั้งจะมีลักษณะ เป็นภาพถ่ายความกึกเหินของผู้เลือกตั้ง ได้อย่าง ไกล่เคียงความจริงเพียงใด นั้น ระบบเลือกตั้งมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอยู่มาก ระบบเฉลี่ยตาม ส่วนคะแนนเสียง ทำให้ได้ภาพถ่าย ที่ไกล่เคียงความจริงมากกว่าระบบเสียงข้างมากรอบเดียว หรือสองรอบ อย่างไรก็ตามความคลาดเคลื่อนอันเกิดจากระบบเลือกตั้งเป็นความคลาดเคลื่อนในกันสัดส่วนเสียน้อยกว่า ซึ่งร้ายแรงน้อยกว่าความคลาดเคลื่อนในกันเนื้อหาทั้งที่ระบอบพรรคการเมืองก่อให้เกิดขึ้น ในปัจจุบันความคลาดเคลื่อนทั้งในสองลักษณะ มีปรากฏอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้เห็นว่าความกึกเหินของผู้เลือกตั้ง จะได้รับการถ่ายทอดออกมาอย่างเคร่งครัดมากขึ้น ถ้าไม่มีพรรค

การเมืองเข้ามาแทรกกลาง ระหว่างผู้เลือกตั้งกับผู้ที่ได้รับเลือก ปัญหามีอยู่ว่าในทางปฏิบัติผลจะเป็นไปอย่างที่เราหวังเช่นนั้นหรือไม่ หรือเปล่า ทั้งนี้เพราะว่าถ้าไม่มีพรรคการเมือง ความกึกกั่นของผู้เลือกตั้งจะปรวนแปรอยู่เสมอในประเทศที่ยังใหม่ต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งแต่ละครั้ง มักจะมีผลออกมาต่างกันมาก และทำให้การการถ่ายทอดความคิดเห็นเป็นไปอย่างสับสน ซึ่งในที่สุดย่อมจะทำให้ระบอบ การปกครองอ่อนแอ ว่ากันตามจริงแล้ว ความคลาดเคลื่อน ระหว่างความคิดเห็นของผู้เลือกตั้งในประเทศ กับความคิดเห็นที่แสดงออกใน

สภาเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ทั้งนี้เพราะว่าในทางปฏิบัติ ผู้ที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็เป็นคนกลุ่มน้อย เช่นเดียวกับในระบอบการปกครองรูปอื่น ๆ แต่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยมีโอกาสได้เลือกเห็นคนกลุ่มน้อยนี้ ในขณะที่ประชาชนในระบอบอื่น ๆ ไม่ได้รับสิทธิพิเศษข้อนี้ รุสโซเอง ก็ดูเหมือนจะยอมรับหลักความจริงข้อนี้โดยกล่าวว่า “ถ้าจะถือเอาตามความหมายอย่างเคร่งครัดแล้ว ประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่เคยมีปรากฏ และก็จะไม่มีปรากฏ เป็นเรื่องขัดกับธรรมชาติที่คนจำนวนมากปกครอง และคนจำนวนน้อยถูกปกครอง”